

IZVEDBENI PLAN ZA KOLEGIJ 'PRIPOVIJEDANJE I RECITIRANJE' (2022.)

Opći podaci

NAZIV PREDMETA: Pripovijedanje i recitiranje

VRSTA PREDMETA (obvezni/izborni): obvezni

NOSITELJ PREDMETA (ime i titula): prof. dr. sc. Vladimira Velički

NASTAVNICI I SURADNICI NA PREDMETU: prof. dr.sc. Vladimira Velički; izv. prof. art. Marina Petković
Liker

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 30 (5 sati predavanja + 25 sati vježbi)

Struktura kolegija

Predmet se sastoji iz dva dijela kojeg vode dvije nastavnice, Vladimira Velički i Marina Petković Liker. Svaki dio ispita polaže se odvojeno a konačna se ocjena formira računanjem prosjeka između te dvije ocjene.

U nastavku teksta prikazane su teme, literatura, obaveze studenta i način polaganja ispita odvojeno za svaki od ta dva dijela kolegija.

Prvi dio kolegija: PRIPOVIJEDANJE (izv.prof.dr.sc. Vladimira Velički)

Broj sati nastave: 9

Teme:

1. Pričanje - pripovijedanje – prepričavanje (teorijska polazišta)
2. Govorno stvaralaštvo kao poticaj za pripovijedanje
3. Od pisanog do usmenog: književni tekstovi kao poticaj za pripovijedanje
4. Priče i bajke u životu djeteta - odabir, razumijevanje, tumačenje
5. Pristup tekstu (odabir govornog zadatka i prikladnog teksta za govorenje; analiza teksta; pitanja forme i stila; put od teksta prema osobnom i put od osobnog prema tekstu)

6. Razvoj djece kroz umjetničku govornu izvedbu (korist umjetničke govorne izvedbe za razvoj govora te za emotivni i kognitivni razvoj - izraziti, kreirati, komunicirati)
7. Spajanje logičkog i emotivnog u umjetničkoj govornoj izvedbi (razumijevanje logičke strukture rečenice; potraga za emotivnim prostorom u rečenici)
8. Izvedbena tehnika - pripovijedanje (samostalno i zajedničko pripovijedanje; držanje pažnje; digresije; promjena ritma...)

Popis obavezne literature:

- Velički, V. (2013) *Pričanje priča, stvaranje priča. Povratak izgubljenomu govoru.* Zagreb: Alfa

Popis dopunske literature:

- West, S. R; Sarosy, J (2021) Kako pričati priče djeci i svima ostalima. Vodič za roditelje, učitelje i odgajatelje, Zagreb: Stylus knjiga
- Vrkić, J. (1993) Hrvatske bajke. Zagreb: Glagol
- Vrkić, J. (1997) Vražja družba. Hrvatske predaje o vilama, vješticama, vrazima i drugim nadnaravnim bićima. Zagreb: Glagol
- Ramsden, A., Hollingsworth, S. (2013) *The Storyteller's Way*, Gloucestershire: Hawthorn House
- deCroes, M. (2016) *The Right Story at the Right Time*, Charleston, SC
- Mellon, N. (2000) *Storytelling with Children*, Gloucestershire: Hawthorn House
- Betz, Felicitas (2001) *Märchen als Schlüssel zur Welt*, Donauwörth: Lahr Auer Verlag GmbH
- Mönckeberg, Vilma (1972) *Das Märchen und unsere Welt*, Düsseldorf: Diederichs.

Obaveze studenata i način polaganja ispita:

- redovito pohađanje nastave na fakultetu
- samostalna govorna interpretacija književnoumjetničkog teksta (pripovijedanje s ili bez rekvizita) (studenti ovaj zadatak provode na zadnjim satima nastave)
- za ispit studenti pišu seminarski rad u kojem obrađuju temu vezanu uz pripovijedanje (detaljan opis pripreme i provedbe oglednog sata rada s djecom na govornoj scenskoj izvedbi), iza čega slijedi usmeni ispit koji se temelji na razgovoru o praktičnom i pisanom radu studenta.
Pojednosti dogovaraju s prof. Velički. Uz osnovnu navedenu literaturu, za seminarski rad studenti, ovisno o temi, obavezno koriste i dio naslova s popisa dopunske literature.

Opseg seminarskog rada: 5 kartica, odnosno 8000 znakova s razmacima (bez popisa literature i priloga). Dopušteno je manje odstupanje od zadanog opsega (+/- 10 %).

Oblikovanje: Tekst rada oblikuje se fontom Times New Roman ili Calibri, veličine 12, proreda 1.5, uz obostrano poravnanje. U tablicama, napomenama i fusnotama tekst se iskazuje veličinom fonta 10, s proredom 1.0. Navode iz literature svakako treba citirati prema pravilima opisanima u prilogu 2.

Drugi dio kolegija: RECITIRANJE (Marina Petković Liker, izv.prof.art)

Broj sati nastave: 21

Teme:

Predavanja

- Vrednote govorenoga jezika (o govoru općenito; priroda govora; govor kao sredstvo komunikacije; fiziološke odrednice govora)
- O umjetničkom govoru (Priroda umjetničkog govora; razlike i sličnosti umjetničkog i svakodnevnog govora; govornik i sugovornik; publika)

Vježbe

- Pristup tekstu (odabir govornog zadatka i prikladnog teksta za govorenje; analiza teksta; pitanja forme i stila; put od teksta prema osobnom, i put od osobnog prema tekstu)
- Glas i izgovor (temeljni pristup vježbama disanja, pravilnog držanja tijela, fonacije i artikulacije; kreativne metode rada na glasu i izgovoru)
- Ekspresivnost u govoru. (metode razvijanja vrednota govornog jezika; afektivna snaga rečenice; prisutnost tijela u govoru)
- Spajanje logičkog i emotivnog u umjetničkoj govornoj izvedbi (razumijevanje logičke strukture rečenice; potraga za emotivnim prostorom u rečenici)

Literatura:

1. Berry, Cicely (1997): Glumac i glas. AGM, Zagreb
2. Gavella, Branko (2005): Teorija glume. CDU, Zagreb
3. Guberina, Petar (1967): Zvuk i pokret u jeziku, Zavod za fonetiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu
4. Horga Damir i Liker Marko (2016): Artikulacijska fonetika: anatomija i fiziologija izgovora. Ibis grafika, Zagreb
5. Krušić, Vladimir (2002): Recitiranje (ni)je gluma. Govor, 19 (2), 157-170,
6. Solar, Milivoj (1986): Teorija književnosti. Školska knjiga, Zagreb

7. Škarić, Ivo (2000): Temeljci suvremenog govorništva. Školska knjiga, Zagreb
8. Škarić, Ivo (2007): Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: August Kovačec (ur.) Povijesni pregled hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb.
9. Varošaneć-Škarić, Gordana (2010): Fonetska njega glasa i izgovora. FF Press, Zagreb.
10. Vuletić, Branko (1999): Prostor pjesme. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
11. Vuletić, Branko (2005): Fonetika pjesme. FF Press, Zagreb
12. Vuletić, Branko (2007): Lingvistika govora. FF Press, Zagreb

Obaveze studenata i način polaganja ispita:

a) redovito pohađanje nastave

DODATNO POJAŠNJENJE: Sadržaj kolegija koji se temelji na iskustvenim vježbama i osobnom razvoju u shvaćanju rada na govoru i svim temama o kojima se u sklopu vježbi i predavanja diskutira, nije moguće nadoknaditi nikako drugačije osim prisustvom na nastavi.

b) provesti praktični rad na govoru s pojedincem ili grupom (i pokazati ga, ili na snimci ili pred nastavnikom)

DODATNO POJAŠNJENJE: Svrha provođenja praktičnog dijela jest da se studenti u vlastitom radu susretnu s izazovima rada na govoru te pokušaju primijeniti nove spoznaje i znanja stečena tijekom nastave. Studenti samostalno biraju hoće li raditi s pojedincem ili grupom. Također, potiče ih se da prilagode vježbe i zadatke vlastitom fokusu u dramsko-pedagoškom radu ovisno o uzrastu i posebnostima pojedinaca ili grupe s kojima rade. Ako nemaju inspiraciju ni potrebu za prilagodbom i osobnim pristupom, mogu pokušati provesti nekoliko povezanih vježbi naučenih na nastavi, ali je vježbe potrebno provoditi smisleno i s ciljem. U prikazu rada važno je fokus usmjeriti na to kako studenti provode vježbe i kako razumijevaju proces rada na govoru, pa čak i ako zapinju i ne ide im u tome najbolje (napomena: važnije je snimiti sebe kako rade, nego djecu s kojom rade). Ne očekuje se savršenstvo u izvođenju vježbi, već se očekuje pokušaj primjene spoznaja o tome kako kod djece i mladih poticati slobodan, angažiran, smislen, otvoren, iskren, izražajan, prirodan, kreativan i komunikativan govor u raznim dramskim pa i životnim situacijama. Svrha snimke nije procjena uspješnosti izvedbe osobe ili osoba s kojima se vježba već smisao i jasnoća odabira i provedbi vježbi od strane studenata. Nije manje vrijedno ako student u vježbama ne uspije ili se susretne s nekim poteškoćama, one ga na primjer mogu motivirati da dublje promisli i kroz literaturu pokuša otkriti u čemu je sve problem...

c) napisati seminarski rad o znanjima stečenim na kolegiju i pitanjima koja su se pojavila unutar vlastite prakse i razmišljanja o govoru i govorenju s obzirom na kolegij i praktični rad

DODATNO POJAŠNJENJE: Smisao pisanog rada je da svaki student u okviru vlastitih interesa / problema / dilema / pitanja / iskustava /.... stečenih tijekom pohađanja kolegija, vlastitog praktičnog rada te uvidom u preporučenu literaturu oblikuje temu i napiše rad prema pravilima akademskog pisanja. Očekuje se: 1) osobni pristup u odabiru teme, 2) korištenje literature da bi se tema promislila/razradila/oblikovala/problematizirala... (osim preporučene literature dobrodošlo je i korištenje šire literature koja eventualno izlazi iz okvira nastave ovog dijela kolegija, ali pomaže da se vlastita tema razradi i stručno (dramsko-pedagoški) obrazloži, dovede u kontekst, odnosno akademski potkrijepi. Nepotrebno je i nikako se ne preporučuje u seminarski rad uvrstiti bilješke s predavanja i vježbi održanih u sklopu kolegija. Broj stranica nije ograničen na minimum i maksimum. Iako dnevnik rada, zapisi s nastave, fotografije i slični dodatni prilozi mogu biti priključeni radu, ne smiju biti njegov središnji, ključni a kamoli jedini dio. Središnji i ključni dio pisanog rada odnosi se na: a) iznošenje problema / zapažanja / razmišljanja o problematici rada na govoru u dramsko-pedagoškom radu, b) na analizu / obrazlaganje / diskutiranje / promišljanje / problematiziranje / ... onoga opisanog pod (a) uz pomoć stručne literature, te c) na zaključke s obzirom na a + b. Iako ovako detaljno pojašnjeno možda zvuči teško i komplicirano, studente se ohrabruje da pisanju pristupe na svoj način, hrabro, slobodno i iskreno te da iskoriste mogućnosti koje im pruža Poslijediplomski specijalistički studij dramske pedagogije na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu.

d) prisustvovati županijskoj smotri Lidrano u Gradu Zagrebu, pogledati nastupe pojedinaca, sudjelovati na okruglom stolu i završnoj diskusiji s nastavnikom

DODATNO POJAŠNJENJE: Županijski Lidrano događa se krajem veljače ili početkom ožujka svake godine. Nakon održane nastave iz kolegija Pripovijedanje i recitiranje, zajednički ćemo proći kroz jedan praktični primjer procjenjivanja pojedinačnih nastupa.

Nakon završenih obaveza na ovom dijelu kolegija, studenti imaju i kraći usmeni ispit koji se temelji na razgovoru o praktičnom i pisanom radu studenta.

Prilog 1. SILAB IZ ELABORATA O STUDIJSKOM PROGRAMU

NAZIV PREDMETA: Pripovijedanje i recitiranje

VRSTA PREDMETA (obvezni/izborni): obvezni

NOSITELJ PREDMETA (ime i titula): dr.sc. Vladimira Velički

NASTAVNICI I SURADNICI NA PREDMETU: dr.sc. Vladimira Velički; Marina Petković Liker

JEZIK IZVOĐENJA PREDMETA: hrvatski

BROJ SATI NASTAVE: 30 (5 sati predavanja + 25 sati vježbi)

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA:

Predavanja:

- Vrednote govorenoga jezika. O govoru općenito. (Priroda govora. Govor kao sredstvo komunikacije. Fiziološke odrednice govora.)
- O umjetničkom govoru. (Priroda umjetničkog govora. Razlike i sličnosti umjetničkog i svakodnevnog govora. Govornik i sugovornik. Publika.)
- Pričanje - pripovijedanje - prepričavanje. Teorijska polazišta.
- Dječje govorno stvaralaštvo kao poticaj za pripovijedanje i recitiranje.
- Od pisanog do usmenog: književni tekstovi kao poticaj za govor.
- Priče i bajke u životu djeteta - odabir, razumijevanje, tumačenje.

Radionice:

- Pristup tekstu. (Odabir govornog zadatka i prikladnog teksta za govorenje. Analiza teksta. Pitanja forme i stila. Put od teksta prema osobnom, i put od osobnog prema tekstu).
- Razvoj djece kroz umjetničku govornu izvedbu. (Korist umjetničke govorne izvedbe za razvoj govora te za emotivni i kognitivni razvoj. Izraziti, kreirati, komunicirati.)
- Glas i izgovor. (Temeljni pristup vježbama disanja, pravilnog držanja tijela, fonacije i artikulacije. Kreativne metode rada na glasu i izgovoru.)
- Ekspresivnost u govoru. (Metode razvijanja vrednota govornog jezika. Afektivna snaga rečenice. Prisutnost tijela u govoru.)
- Spajanje logičkog i emotivnog u umjetničkoj govornoj izvedbi. (Razumijevanje logičke strukture rečenice. Potraga za emotivnim prostorom u rečenici.)
- Izvedbena tehnika pripovijedanje. (Samostalno i zajedničko pripovijedanje. Držanje pažnje. Digresije. Promjena ritma.)
- Izvedbena tehnika recitiranje. (Lirska forma i lirski sadržaj. Osobno lice.)
- Izvedbene tehnike monologa i dijaloga. (Govor uloge. Razgovor preko publike.)

OPĆE KOMPETENCIJE KOJE SE OVIM PREDMETOM RAZVIJAJU:

Studenti će moći:

- pokazati razumijevanje mogućnosti kazališnog (scenskog) čina kao aktivnog sudionika za razvoj i pozitivnu promjenu pojedinca i društva.
- kvalitetno planirati i organizirati scenske događaje u školi i izvan nje,
- rješavati zadatke koji traže razumijevanje zakonitosti scenske umjetnosti u teatrološkom kontekstu i kontekstu dječjeg stvaralaštva.

SPECIFIČNE KOMPETENCIJE KOJE SE OVIM PREDMETOM RAZVIJAJU:

Studenti će moći:

- razumjeti tehniku proizvodnje govora, glasa i dikcije,
- planirati rad na poticanju govorne komunikacije kod djece kroz umjetničke govorne zadatke,
- razumjeti specifičnosti umjetničkog govora,
- istraživati mogućnosti utjecaja umjetničkog izražavanja na razvoj djece i njihovo snalaženje, izražavanje i djelovanje u društvu
- razumjeti elemenata umjetničkog teksta i adekvatno primijeniti tekst u radu s djecom u svrhu razvijanja njihove izražajnosti i kreativnosti,
- razvijati i poticati osobno i umjetničko govorno izražavanje kod djece,
- razlikovati i kritički analizirati različite vrste govornog scenskog izražavanja,
- voditi djecu u kreiranju umjetničke govorne izvedbe,
- istraživati nove metode razvijanja i poticanja utjelovljenog i prirodnog govora djece kroz scensku govornu izvedbu.

OBLICI PROVOĐENJA NASTAVE, NAČIN SUDJELOVANJA POLAZNIKA U PROVEDBI PREDMETA:

Nastava se održava kroz predavanja, radionice, analize primjera govornih izvedbi i vježbe uz individualan pristup svakom studentu. Uz obavezu prisustvovanja nastavi i kroz tjedne domaće zadaće studenti se potiču na što aktivnije sudjelovanje u radionicama i na savladavanje vještina potrebnih za kompetentno vladanje materijom.

POPIS OBVEZNE LITERATURE:

- Krušić, V. (2002). Recitiranje (ni)je gluma. *Govor*, 19 (2), 157-170.
- Solar, M. (2005). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
- Škarić, I. (2000). *Temeljci suvremenog govorništva*. Zagreb: Školska knjiga.
- Škarić, I. (2007). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: A. Kovačec (Ur.) *Povijesni pregled hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: HAZU i Globus.
- Varošaneć-Škarić, G. (2010). *Fonetska njega glasa i izgovora*. Zagreb: FF Press.
- Vuletić, B. (1999): *Prostor pjesme*. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- Vuletić, B. (2005): *Fonetika pjesme*. Zagreb: FF Press.
- Vuletić, Branko (2007): *Lingvistika govora*. Zagreb: FF Press.

POPIS DOPUNSKE LITERATURE

- Berry, C. (1997). *Glumac i glas*. Zagreb: AGM.
- Gavella, B. (2005). *Teorija glume*. Zagreb: CDU.
- Niegel, A. (2007). *Komm, erzähl mir was*. Beč: Verlag Hölder - Pichler-Tempsky.

- Velički, V. (2013). *Pričanje priča - stvaranje priča. Povratak izgubljenomu govoru*. Zagreb: Alfa.
- Velički, V. (2011). *Stihovi u pokretu. Malešnice i igre prstima kao poticaj za govor*. Zagreb: Alfa.
- Vuletić, B. (1976). *Fonetika kniževnosti*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber.

BODOVNA VRIJEDNOST, UZ OBRAZLOŽENJE: 5 ECTS bodova

Pohađanje nastave i priprema za nastavu: 1.5 ECTS

Zadaće i proučavanje literature 1 ECTS

Priprema i izvođenje radionice s djecom: 0,5 bodova

Ispit i priprema za ispit (seminar) 2 ECTS

NAČIN POLAGANJA ISPITA : Ispit se polaže kroz seminarski rad vezan uz temu kolegija, te kroz održani sat rada s djecom na govornoj scenskoj izvedbi

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE: Sukladno sustavu upravljanja kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu, kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prati se samovrednovanjem nastavnika i anketiranjem polaznika. Analiza prolaznosti i uspjeha na ispitu.

BODOVNA VRIJEDNOST, UZ OBRAZLOŽENJE: 5 ECTS bodova

Pohađanje nastave i priprema za nastavu: 1.5 ECTS

Zadaće i proučavanje literature 1 ECTS

Priprema i izvođenje radionice s djecom: 0,5 bodova

Ispit i priprema za ispit (seminar) 2 ECTS

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE: Sukladno sustavu upravljanja kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu, kvaliteta i uspješnost izvedbe predmeta prati se samovrednovanjem nastavnika i anketiranjem polaznika. Analiza prolaznosti i uspjeha na ispitu.

Prilog 2.: Citiranje literature i navođenje bibliografije za seminarske radove

Citiranje u radu

- Citirani tekst navodi se u navodnicima.
- Za svaki dio teksta koji je citiran ili prepričan mora se navesti izvor.

- Izvor se navodi u zagradi (Flaker 1988: 199); ako se citira više izvora jednog autora izdanih iste godine, u zagradi se navodi (Fališevac 2007a: 201).
- Ako se citira izvor s dvama autorima, u zagradi se navode prezimena obaju autora; ako se citira izvor s više od dvaju autora, u zagradi se navodi prezime prvog autora nakon čega se dodaje "i dr."
- Za citiranje izvora s interneta u zagradi se navodi godina (ako je dostupna) ili prezime autora; ako autor nije naveden, u zagradi se navodi naslov teksta.
- Za neizravno citiranje (kad se navodi citat koji je neki drugi autor citirao) navesti i izvor koji posreduje (cit. prema Flaker 1988: 199).
- U popis literature na kraju mogu se navesti samo oni naslovi koji su citirani ili preporučeni u tekstu.

Navođenje bibliografije:

- Bibliografske jedinice navode se prema abecednom redu prema prezimenima autora.
- Navođenje monografije: Flaker, Aleksandar. 1988. *Nomadi ljepote*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
- Navođenje članka iz časopisa: Dolezel, Lubomír. 1998. "Possible Worlds of Fiction and History". U: *New Literary History* 29, 4: 785-809.
- Navođenje članka iz zbornika: Bloom, Harold. 1982. "Clinamen: Towards a Theory of Fantasy". U: *Bridges to Fantasy*. Ur. George E. Slusser, Eric S. Rabkin i Robert Scholes. Carbondale/Edwardsville: Southern Illinois: 1- 20.
- Navođenje izvora s više autora: Deleuze, Gilles i Félix Guattari. 1987. *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*. Prev. Brian Massumi. Minneapolis/London: University of Minnesota Press.
- Navođenje više izvora istog autora iz iste godine: Fališevac, Dunja. 2007a. *Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad. Studije o dubrovačkoj književnoj kulturi*. Zagreb: Naklada Ljevak. Fališevac, Dunja. 2007b. *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Navođenje filmskih izvora: Amarcord. Red. Federico Fellini. *F.C. PRODUCTION (ROME) P.E.C.F. (PARIS)*. 1973. DVD.

- Navođenje izvora s interneta:

S autorom i bez broja stranica: Natoli, Joseph. 2012. "The Artist: Mystification Beyond Artistry". U: Senses of Cinema 62. Internet. 15. veljače 2014.

Bez autora: "Fate of Leichhardt and Hume Expedition". 1880. U: The Sydney Morning Herald. 3 veljače 1880. Trove Digitised Newspaper and More. Internet. 15. veljače 2014.